

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Olsztyn, 4 listopada 2022 r.

Wydział Polityki Społecznej
PS-II.431.2.8.2022

Pan
Paweł Sołtysiak
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej
ul. Lipowa 16
19-404 Wieliczki

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 224), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej” przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieliczkach (ul. Lipowa 16, 19-404 Wieliczki; REGON: 511 444 299; NIP: 847-14-64-157).

W czasie prowadzenia kontroli funkcję Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej sprawował **Pani Paweł Sołtysiak** zatrudniony w GOPS Wieliczki na stanowisku Kierownika od dnia 4 kwietnia 2022 r.

W okresie objętym kontrolą funkcję Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej sprawowała **Pani Helena Czuper** zatrudniona w GOPS Wieliczki na stanowisku Kierownika od dnia 1 lipca 2003 r. do 25 lutego 2022 r.

(dowód: akta kontroli: 14, 19, 31)

Kontrolę przeprowadził kontroler:

Paulina Sigiel – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – Oddział Zabezpieczenia Społecznego w Delegaturze Urzędu w Ełku;

- legitymacja służbowa nr 41/2020 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie;
- imienne upoważnienie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego – z dnia 17 sierpnia 2022 roku nr FK-IV.0030.611.2022 - do przeprowadzenia kontroli problemowej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieliczkach.

(dowód: akta kontroli: 5)

Kontrola została przeprowadzona w dniach od 12 września 2022 roku do 22 września 2022 roku.

Odnotowano ją - pod pozycją 1 – w książce kontroli zewnętrznych prowadzonych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieliczkach.

(dowód: akta kontroli: 26)

Kontrola prowadzona była w trybie hybrydowym:

- w dniach 12 – 15 i 20 – 22 września 2022 r. bez osobistej obecności kontrolera w siedzibie jednostki kontrolowanej, z wykorzystaniem narzędzi informatycznych do zgromadzenia materiału dowodowego, w celu ustalenia stanu faktycznego, a następnie dokonania oceny jednostki kontrolowanej, a także sformułowania ewentualnych zaleceń pokontrolnych.
- w dniach 16 – 19 września 2022 r. w czasie których kontroler prowadził swoje czynności w siedzibie jednostki kontrolowanej.

Rozpoczęcie kontroli nastąpiło podczas wideokonferencji, w trakcie której okazano legitymację służbową kontrolera, poinformowano o zasadach kontroli w trybie hybrydowym, wymaganych dokumentach do kontroli oraz formach i terminie ich przekazania. Upoważnienie kontrolera do kontroli zostało przekazane do kontrolowanej jednostki za pośrednictwem e-PUAP. Kontrola zakończona została spotkaniem z Kierownikiem, w czasie którego kontroler przekazał wstępne wnioski z przeprowadzonej kontroli oraz poinformował o przewidywanych terminach przekazania projektu wystąpienia pokontrolnego.

Akta przeprowadzonej kontroli dostępne są w systemie EZD pod nr sprawy PS-II.431.2.8.2022.

Zakres kontroli:

– przedmiot kontroli

przedmiotem kontroli była ocena realizacji przez samorząd terytorialny zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,

– okres objęty kontrolą

kontrolą objęto okres zasiłkowy 2020/2021 (od 1 października 2020 roku do 30 września 2021 roku).

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 2 pkt 1, art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224) oraz art. 28 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 135 ze zm.) w związku z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2022 poz. 1205) – zwanej dalej ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach – w zakresie objętym kontrolą - ocenia się pozytywnie z uchybieniami.

USTALENIA KONTROLI

Na podstawie dokumentów otrzymanych w toku kontroli oraz danych wykazywanych przez jednostkę w sprawozdaniach rzeczowo-finansowych z zakresu funduszu alimentacyjnego za kwartał IV 2020 roku oraz kwartał I, II i III 2021 roku - przekazywanych za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej, dokonano następujących ustaleń:

- a) W jednostce kontrolowanej, w okresie świadczeniowym 2020/2021 (od 1 października 2020 roku do 30 września 2021 roku) na świadczenia wypłacane z funduszu alimentacyjnego finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa - w rozdziale 85502 - wydatkowano kwotę **159 784,38 zł (462 świadczenia)**.
- b) Ogółem kwota zwrotów od dłużników z tytułu wypłaconych przez jednostkę kontrolowaną świadczeń z funduszu alimentacyjnego - w okresie świadczeniowym 2020/2021 (od 1 października 2020 roku do 30 września 2021 roku) - wynosiła **83 813,28 zł**, co stanowiło **52 %** wypłaconych w tym okresie świadczeń.
- c) Łączne zadłużenie dłużników alimentacyjnych, wobec Skarbu Państwa, powstałe z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego – narastająco do dnia 30 września 2021 roku – wynosiło **1 809 498,00 zł**.
- d) Zgodnie z art. 27 ust. 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – 40% kwoty odzyskanej z tytułu należności od dłużnika alimentacyjnego stanowi dochód własny gminy organu właściwego wierzyciela uzyskany z realizacji zadań w rozdziale 85502 – w gminie kontrolowanej, stanowił:
 - a. **4 907,52 zł** - w IV kwartale 2020 roku;
 - b. **17 231,42 zł** - w okresie I, II i III kwartału 2021 roku.

Organ właściwy jednostki kontrolowanej - z uzyskanego dochodu (w trybie art. 27 ust. 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów) w okresie IV kwartału 2020 roku na realizację

zadań w rozdziale 85502 przeznaczył kwotę **2 182,80 zł**, natomiast w I, II i III kwartale 2021 roku przeznaczył na ten cel kwotę w wysokości **3 756,00 zł**.

(dowód: akta kontroli: 20-25)

I. Organizacyjne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

Gmina Wieliczki liczy około 3 400 mieszkańców. Organem właściwym, zobowiązanym do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów jest Wójt Gminy Wieliczki.

Działania kontrolne wykazały, że na podstawie wydanych upoważnień przez Wójta Gminy Wieliczki zadania te realizuje GOPS Wieliczki. Decyzje z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wydawane były na podstawie upoważnień udzielonych przez organ właściwy tj. przez Wójta Gminy Wieliczki.

Na dzień rozpoczęcia kontroli Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wykonywał swoją działalność na podstawie Statutu nadanego Uchwałą nr XLI/292/2014 Rady Gminy Wieliczki z dnia 28 kwietnia 2014 r. r. w sprawie uchwalenia statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach. Statut zmieniano kilkakrotnie:

1. Uchwałą Rady Gminy Wieliczki Nr XLIV/309/2014 z dnia 30 października 2014 r. w sprawie zmiany statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach.
2. Uchwałą Rady Gminy Wieliczki Nr IV/17/2014 z dnia 30 grudnia 2014 r. w sprawie zmiany w statucie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach.
3. Uchwałą Rady Gminy Wieliczki Nr XI/58/2015 z dnia 30 września 2015 r. w sprawie zmiany statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach.
4. Uchwałą Rady Gminy Wieliczki Nr XVIII/97/2016 z dnia 6 maja 2016 r. w sprawie zmiany w statucie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach.
5. Uchwałą Rady Gminy Wieliczki Nr X/66/2019 z dnia 25 września 2019 r. w sprawie zmian w statucie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach.

Obowiązujący w dniu rozpoczęcia kontroli Statut jednostki określał, że GOPS w Wieliczkach realizuje zadania zleczone z zakresu administracji rządowej zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (§ 5).

Organizację wewnętrzną, zasady funkcjonowania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach – na dzień rozpoczęcia kontroli – określał Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka

Pomocy Społecznej w Wieliczkach stanowiący załącznik do Zarządzenia Nr 1B/2016 z dnia 11 maja 2016 r. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach w sprawie wprowadzenia regulaminu organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach (zmieniony zarządzeniem Nr 3/2019 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach z dnia 21 października 2019 r. w sprawie zmian w regulaminie organizacyjnym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach).

Analiza Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka wykazała, że był on aktualny w zakresie kontrolowanych zadań.

(dowód: akta kontroli: 18, 18, 26)

II. Kadra realizująca zadania objęte kontrolą

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliczkach realizował zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Zadania te realizował jeden pracownik zatrudnionych na stanowisku starszego inspektora ds. funduszu alimentacyjnego i świadczeń rodzinnych (pracownik zatrudniony jest na pełen etat). Ww. pracownik bezpośrednio podlegał Kierownikowi GOPS. Zadania z zakresu funduszu alimentacyjnego wykonywano na podstawie aktualnych przepisów prawnych.

W dniu rozpoczęcia kontroli pracownik zajmujący się, między innymi, realizacją kontrolowanych zadań posiadał aktualny zakresy czynności.

Ponadto – na dzień rozpoczęcia kontroli – pracownik realizujący kontrolowane zadania posiadał stosowne upoważnienia Wójta Gminy Wieliczki do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu funduszu alimentacyjnego oraz do podpisywania w tych sprawach decyzji. Kierownik GOPS posiadał upoważnienie Wójta Gminy Wieliczki do prowadzenia postępowań w sprawach funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

W okresie objętym kontrolą pracownik wykonujący, zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – uczestniczył w szkoleniach mających wpływ na podwyższenie stanu jego wiedzy oraz umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonych zadań. Udział w szkoleniach potwierdzał sporządzony wykaz podpisany przez Kierownika GOPS oraz opłacone za udział w szkoleniu faktury.

(dowód: akta kontroli: 26, 31)

III. Techniczne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliczkach ma swoją siedzibę w wolnostojącym, jednopiętrowym budynku przy ul. Lipowej 16 w Wieliczkach. Budynek pozbawiony jest barier architektonicznych. Zadania związane z Funduszem Alimentacyjnym realizowane są w pokoju o

powierzchni ok. 10 m² zajmowanym przez dwóch pracowników. Stanowisko pracy jest wyposażone w niezbędny sprzęt i urządzenia biurowe. W pokoju pracownika funduszu alimentacyjnego wyznaczone jest miejsce dla interesantów umożliwiające wypełnianie dokumentów.

Z pisemnej informacji Kierownika GOPS wynika, że wywiady przeprowadzane są w siedzibie GOPS w pomieszczeniu biurowym pracownika Działu Funduszu Alimentacyjnego lub w innym pomieszczeniu (pokój nr 4). Wywiady przeprowadzane są z zachowaniem zasad ochrony danych osobowych oraz zachowaniem poufności tj. bez obecności osób trzecich.

(dowód: akta kontroli: 26)

Podczas czynności kontrolnych przesłano kontrolerowi umowę potwierdzającą wykupienie licencji na oprogramowanie Sygnity Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie do obsługi realizowanych zadań z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Ustalono, że pracownik merytoryczny posługiwał się aktualną wersją oprogramowania, zgodną z wymaganiami określonymi przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

(dowód: akta kontroli: 26)

Zgodnie z art. 8a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz z art. 12a ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (t.j. Dz.U. z 2021 poz. 2057) od dnia 1 lipca 2015 roku organ właściwy wierzyciela zobowiązany jest do przekazywania do wszystkich sześciu biur informacji gospodarczych informacji o wysokości zadłużenia dłużników alimentacyjnych.

W jednostce kontrolowanej powyższe informacje przekazywano do pięciu z sześciu biur tj.:

1. Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej S.A (KRD BIG) – od 20.02.2012 r.
2. Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej S.A. (KBIG) – od dnia 03.12.2015 r.
3. ERIF Biuro Informacji Gospodarczej S.A. (ERIF BIG) – od 16.11.2015 r.
4. Biuro Informacji Gospodarczej InfoMonitor S.A. (BIG InfoMonitor)- od 04.12.2015 r.
5. Krajowa Informacja Długów Telekomunikacyjnych (KIDT) – od 29.09.2016 r.

W okresie świadczeniowym 2020/2021 – mimo ciążącego obowiązku - danych nie przekazywano do Dun & Bradstreet Międzynarodowego Biura Informacji Gospodarczej S.A. (Dun & Bradstreet mBIG). Biuro to zwiesiło swoją działalność od dnia do 2.12.2021 r.

(dowód: akta kontroli: 26)

IV. Skargi z zakresu spraw objętych kontrolą

Z informacji sporządzonej przez Kierownika GOPS wynika, że w okresie objętym kontrolą GOPS w Wieliczkach nie rozpatrywał żadnej skargi dotyczącej spraw z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

(dowód: akta kontroli: 26)

V. Analiza prowadzonych postępowań administracyjnych oraz podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliczkach prowadził:

- **25 postępowań** administracyjnych w sprawach związanych z rozpatrzeniem wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (decyzje przyznające).

W kontrolowanym okresie nie prowadzono postępowań dotyczących odmowy przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, nie prowadzono również postępowań administracyjnych w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. W GOPS Wieliczki nie prowadzono w kontrolowanym okresie postępowań dotyczących ustalenia wysokości nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego i ich zwrotu.

(dowód: akta kontroli: 26)

Ustalono również, że w okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliczkach podejmował działania wobec **38** dłużników alimentacyjnych, tj.:

- **20** dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym był Wójt Gminy Wieliczki;
- **15** dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym był wójt/burmistrz/prezydent innej gminy;
- **3** dłużników alimentacyjnych dla których nie można ustalić organu właściwego.

(dowód: akta kontroli: 26)

W okresie objętym kontrolą do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach nie wpłynął żaden wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego w trybie art. 3 ust. 1, nie wpłynęły też żadne wnioski o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego w trybie art. 3 ust. 5 pkt 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

W okresie objętym kontrolą w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieliczkach nie rozpatrywano spraw dotyczących odroczenia terminu spłaty/ rozłożenia na raty kwoty zwrotu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego lub świadczeń nienależnie pobranych.

Z informacji otrzymanych od Kierownika GOPS w Wieliczkach Ośrodek przekazywał informację do biur informacji gospodarczej wobec 31 dłużników.

Założono, że losowy dobór próby badawczej dokonany zostanie w oparciu o profesjonalny osąd kontrolera spośród wszystkich postępowań administracyjnych w zakresie ustalania uprawnień do świadczeń z funduszu alimentacyjnego i uznania dłużników za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych oraz ze wszystkich spraw z zakresu podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzonych przez GOPS w Wieliczkach w okresie objętym kontrolą.

Kontroli i analizie poddano:

1. Sprawy z zakresu prowadzonych postępowań administracyjnych

Łącznie kontroli i analizie poddano **6 spraw** z zakresu realizacji ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w których prowadzono **6** postępowań administracyjnych, zakończonych wydaniem decyzji w tym:

- **6 spraw** związanych ze świadczeniami z funduszu alimentacyjnego, w których prowadzono **6** postępowań administracyjnych:
 - **6** spraw w których prowadzono **6 postępowań** administracyjnych zakończonych wydaniem decyzji przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

(dowód: akta kontroli: 26, 33)

2. Sprawy z zakresu działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych

Łącznie kontroli i analizie poddano **9 spraw** z zakresu podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych określonych ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – dotyczących **9** dłużników alimentacyjnych, w tym wobec:

- **4 dłużników**, dla których organem właściwym był Wójt Gminy Wieliczki;
- **5 dłużników**, dla których organem właściwym był wójt/burmistrz/prezydent innej gminy.

Akta spraw z zakresu prowadzonych postępowań administracyjnych, jak i podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych analizowano pod kątem prawidłowości i terminowości prowadzonych postępowań i działań.

(dowód: akta kontroli: 26, 33, 34)

VI. Ustalone uchybienia

W czasie prowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono:

- **uchybiecie o charakterze powtarzalnym tj.**

1. W **6 przypadkach**, co stanowiło **100 %** ogółu poddanych kontroli i analizie postępowań administracyjnych, w decyzjach administracyjnych w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego błędnie wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliczkach jako organ administracji publicznej wydający decyzje.

Zgodnie z art. 12 ust. 2 w związku z art. 2 pkt 9 i 10 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów organem właściwym do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej lub dłużnika alimentacyjnego.

Decyzje organu I instancji powinny zawierać oznaczenie organu wydającego tj. Wójta Gminy Wieliczki.

Dotyczy decyzji: 000018/FA/09/2020, 000013/FA/09/2020, 000024/FA/09/2020

000014/FA/09/2020, 000017/FA/09/2020, 000012/FA/09/2020

Skutek ustalonego uchybienia

Powyższe uchybienie negatywnie skutkowało dla jednostki kontrolowanej, prawidłowo oznaczony organ I instancji jest nieodzownym elementem dobrze wydanej decyzji.

(dowód: akta kontroli: 26, 33)

- **uchybiecia, które nie miały wpływu na kontrolowaną działalność, tj.**

2. W 1 przypadku, co stanowiło 40,00 % ogółu decyzji przyznających - w toku prowadzonego postępowania, przy ustalaniu uprawnień do świadczeń z funduszu alimentacyjnego nieprawidłowo policzono dochody rodziny, niemniej z dokumentacji znajdującej się w aktach wynikało, że rodzina mieściła się w kryterium dochodowym.

Dotyczy decyzji: 000024/FA/09/2020

Skutek ustalonego uchybienia

Powyższe uchybienie mogło negatywnie skutkować dla jednostki kontrolowanej jak i strony postępowania. Prawidłowo policzony dochód jest bowiem jednym z najważniejszych kryteriów przy ustalaniu prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

(dowód: akta kontroli: 26, 33)

Do projektu wystąpienia pokontrolnego nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i ocenę wnoszę o:

- 1/ wskazywanie w decyzjach administracyjnych – Wójta Gminy Wieliczki - jako organu administracji publicznej wydającego decyzję administracyjną.
- 2/ wyliczenie dochodu zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Proszę Pana o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, w terminie **14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia**, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń pokontrolnych, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

**WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
*Artur Chojecki***